

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
НАРОДНІ ТА НЕТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ РЕАБІЛІТАЦІЇ
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «НАРОДНІ ТА НЕТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ РЕАБІЛІТАЦІЇ»
підготовки бакалавра.

Розробник: Струбіцька Наталія Юріївна, старший викладач кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Погоджено

Гарант

освітньо-професійної

програми:

(Індика С. Я.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії
протокол № 6 від 21 січня 2026 р.

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	22 Охорона здоров'я 227 Терапія та реабілітація Фізична терапія, ерготерапія Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 3-й
		Семестр 6-й
ІНДЗ: намає		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

ППП – Струбіцька Наталія Юрївна

Посада – старший викладач кафедри фізичної терапії та ерготерапії.

Контактна інформація: (+3809678093335, Strubitska.Natalia@vnu.edu.ua)

Дні занять: заняття проводяться у відповідності до розкладу занять, який розміщений на сайті: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Народні та нетрадиційні методи реабілітації» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого бакалаврського рівня.

Народна медицина та оздоровчі практики здавна посідають важливе місце в життєдіяльності різних поколінь. Попри активний розвиток сучасних діагностичних і лікувальних технологій, інтерес до традиційних підходів зберігається завдяки їх культурній зумовленості, доступності та спрямованості на підтримку природних механізмів саморегуляції організму. Рациональне, науково обґрунтоване використання окремих нетрадиційних методів може доповнювати комплексні ерготерапевтичні втручання, сприяти покращенню якості життя та підтримці повсякденної активності осіб із хронічними порушеннями.

Вибірковий освітній компонент «Народні та нетрадиційні методи реабілітації» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спрямований на формування у здобувача освіти цілісного уявлення про можливості інтеграції традиційних і альтернативних оздоровчих підходів у практику ерготерапії. У межах курсу розглядаються історичні передумови становлення народної медицини, її теоретичні засади, а також сучасні нетрадиційні методи, що можуть застосовуватися як допоміжні засоби в процесі відновлення активності та участі людини в різних сферах життя.

Особлива увага приділяється безпечному, доказово орієнтованому та етично обґрунтованому використанню Фітотерапія, Апітерапія, Гірудотерапія, Рефлексотерапія, а

також мануальних, тілесно-орієнтованих, дихальних і релаксаційних методик у поєднанні з ерготерапевтичними втручаннями. Акцент робиться на визначенні показань і протипоказань, оцінюванні можливих ризиків та дотриманні меж професійної компетентності ерготерапевта.

Вивчення ВОК сприяє розвитку професійного мислення здобувача освіти, формуванню навичок індивідуалізації програм втручання з урахуванням функціонального стану, вікових, соціальних і культурних особливостей осіб. Освітній компонент забезпечує підґрунтя для усвідомленого вибору додаткових засобів підтримки активності, самообслуговування, продуктивної діяльності та соціальної участі клієнтів у межах професійної діяльності ерготерапевта.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання вибіркового освітнього «Народні та нетрадиційні методи реабілітації» є формування у майбутніх ерготерапевтів теоретичних знань і практичних уявлень щодо можливостей, принципів та меж безпечного, етично обґрунтованого і доказово орієнтованого використання народних і нетрадиційних методів оздоровлення у комплексній ерготерапії, реабілітації та профілактиці порушень здоров'я.

Основним завданням курсу є ознайомлення здобувачів освіти з історичними, теоретичними та методологічними засадами народних і нетрадиційних методів оздоровлення в контексті професійної діяльності ерготерапевта. Освітній компонент передбачає формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про механізми впливу основних нетрадиційних методів і природних оздоровчих чинників на організм людини та їх можливості у підтримці повсякденної активності, функціональної незалежності й участі в соціальному житті.

Курс спрямований на вивчення показань, протипоказань і потенційних ризиків застосування нетрадиційних методів у практиці ерготерапії, а також на розвиток навичок критичної оцінки їх ефективності та безпеки з позицій доказової медицини. Особлива увага приділяється формуванню здатності інтегрувати окремі нетрадиційні підходи до комплексних програм ерготерапевтичного втручання з урахуванням індивідуальних особливостей, віку, функціонального стану та потреб осіб.

Освітній компонент також забезпечує засвоєння етичних, правових і професійних меж діяльності ерготерапевта при використанні народних і нетрадиційних методів оздоровлення, сприяє розвитку міждисциплінарної взаємодії та клінічного мислення під час планування і реалізації програм підтримки активності та участі осіб різного віку.

3. Soft skills.

Застосування методів навчання у формулюванні soft skills здобувачів при опрацюванні матеріалу вибіркового освітнього компонента «Народні та нетрадиційні методи реабілітації»

Зміст soft skills	Методи навчання
Критичне мислення	Робота в малих групах
Креативність	Моделювання ситуацій
Уміння приймати рішення	Симуляція – імітація реальних клінічних ситуацій або процедур
Когнітивна гнучкість	Створення проблемних ситуацій
Уміння працювати в команді	Дебати
Тайм менеджмент	Виконання індивідуальних завдань
Комунікабельність	Дискусія
Стресостійкість	Практикум
Самоменеджмент	Виконання індивідуальних завдань

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практичні	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Модуль 1. Теоретичні та методологічні основи народних і нетрадиційних методів оздоровлення						
Тема 1. Теоретичні та історичні основи народних і нетрадиційних методів оздоровлення. Історичні етапи розвитку. Місце народних і нетрадиційних методів у сучасній системі охорони здоров'я та фізичній терапії та ерготерапії.	26	2	2	20	2	ДС/5
Тема 2. Фітотерапія та природні лікувальні фактори в практиці ерготерапевта	28	2	4	20	2	Т /5
Тема 3. Рефлексотерапія та біоенергетичні методи оздоровлення	28	2	4	20	2	ДС/5
Разом за модулем 1	82	6	10	60	6	5
Модуль 2. Практична інтеграція нетрадиційних методів у фізичну терапію						
Тема 5. Мануальні, тілесно-орієнтовані та релаксаційні практики	28	2	4	20	2	РЗ/К/5
Тема 5. Психоемоційні та стрес-орієнтовані методи оздоровлення Методи саморегуляції, аутогенне тренування, елементи арттерапії, музикотерапії, тілесно-орієнтованої психопрактики.	28	2	4	20	2	РМГ/5
Тема 6. Інтеграція народних і нетрадиційних методів у програми ерготерапевтичного втручання.	11	-	2	10	0	РМГ/5
Разом за модулем 2	67	4	10	50	4	5
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	200 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти – основний вид засвоєння навчального матеріалу. Під час самостійної роботи здобувач освіти опрацьовує теоретичний матеріал, виконує індивідуальні завдання, тощо. Самостійна робота здобувачів освіти оцінюється під час поточного контролю та підсумкового контролю.

1. Історичний розвиток народної медицини в Україні та світі в контексті ерготерапії. Основні етапи становлення народної медицини, внесок традиційних систем оздоровлення (українська народна медицина, аюрведа, традиційна китайська медицина тощо) у формування сучасних підходів до збереження здоров'я. Їх вплив на розвиток сучасних

нетрадиційних методів та значення для становлення ерготерапевтичних практик, орієнтованих на підтримку активності та участі.

2. Доказова медицина та народні й нетрадиційні методи в ерготерапії. Поняття доказовості у сфері охорони здоров'я. Аналіз наукових досліджень щодо ефективності нетрадиційних методів, їх переваги, обмеження та можливі ризики застосування в ерготерапевтичному процесі. Формування критичного мислення здобувачів освіти щодо доцільності використання таких підходів.

3. Основні групи лікарських рослин у практиці ерготерапевта. Класифікація лікарських рослин за фармакологічною дією, механізми впливу біологічно активних речовин на організм людини. Показання, протипоказання та можливі побічні ефекти з урахуванням впливу на працездатність, витривалість і функціональний стан осіб.

4. Природні лікувальні чинники в ерготерапевтичних програмах. Сутність кліматотерапії та водолікування, їх фізіологічний вплив на організм. Можливості використання природних факторів для підтримки повсякденної активності, розширення участі та підвищення якості життя осіб різного віку.

5. Рефлексотерапевтичні підходи в ерготерапії. Теоретичні засади рефлексотерапії, основні методи (акупунктура тощо). Показання й протипоказання, можливості застосування у осіб із порушеннями опорно-рухового апарату та нервової системи з метою покращення функціональної активності.

6. Масаж у структурі народних і нетрадиційних методів в ерготерапії. Види масажу та їх фізіологічний вплив. Значення масажних технік для зменшення больового синдрому, нормалізації м'язового тону та створення передумов для відновлення навичок самообслуговування й продуктивної діяльності.

7. Дихальні та релаксаційні методики у підтримці активності. Основні дихальні вправи та техніки релаксації, їх вплив на дихальну, серцево-судинну та нервову системи. Роль у формуванні витривалості, саморегуляції та підвищенні ефективності ерготерапевтичних втручань.

8. Психоемоційні аспекти оздоровлення в ерготерапевтичній практиці. Вплив психоемоційного стану на процес відновлення активності та участі. Методи саморегуляції, арттерапевтичні та музикотерапевтичні підходи як складові комплексної підтримки осіб у процесі ерготерапії.

9. Інтеграція народних і нетрадиційних методів у індивідуальні програми ерготерапії. Принципи поєднання нетрадиційних підходів із традиційними засобами ерготерапії. Розроблення індивідуалізованих програм з урахуванням функціонального стану, потреб і життєвого контексту осіб.

10. Етичні та правові засади використання народних і нетрадиційних методів в ерготерапії. Нормативно-правові вимоги до професійної діяльності ерготерапевта. Професійна відповідальність, дотримання етичних принципів і визначення меж компетентності під час застосування нетрадиційних методів оздоровлення.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення вибіркового освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися

на заняття, дотримуватися правил техніки безпеки, мати засоби індивідуального захисту та спецодяг.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на [платформі](#) дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки для проходження тестування та роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Оцінювання здійснюється згідно [Положення](#) про електронний журнал.

У разі переходу на дистанційне навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика академічної доброчесності регламентується чинними законодавчими актами України та внутрішніми документами університету: [Кодексом академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки та Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки](#), які встановлюють загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечують дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Політика щодо дедалайнів та перескладання: відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. У разі пропуску заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі за графіком відпрацювання згідно з [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти

спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

У разі порушення дедлайнів виконання завдань, без поважних причин, робота може оцінюватися на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, забезпечується відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки Також здобувачі вищої освіти мають право на зарахування певної кількості балів, відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

V. Підсумковий контроль

Форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 200 балів).

У випадку, якщо здобувач набрав менше, ніж 120 бали, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

Повторне складання підсумкового контролю допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Питання для підсумкового контролю.

1. Поняття народних і нетрадиційних методів оздоровлення та їх класифікація.
2. Історичні етапи розвитку народної медицини в Україні та світі.
3. Місце народних і нетрадиційних методів у сучасній системі охорони здоров'я.
4. Роль фізичного терапевта у застосуванні нетрадиційних методів оздоровлення.
5. Принципи доказової медицини у контексті народних і нетрадиційних методів.
6. Переваги та обмеження використання нетрадиційних методів у фізичній терапії.
7. Основні групи лікарських рослин та їх фармакологічна дія.
8. Біологічно активні речовини лікарських рослин і механізми їх впливу на організм.
9. Показання та протипоказання до застосування фітотерапії у фізичній терапії.
10. Побічні ефекти та ризики використання фітотерапії.
11. Поняття природних лікувальних факторів та їх класифікація.
12. Кліматотерапія: сутність, механізми дії, можливості застосування.

13. Водолікування у комплексній реабілітації пацієнтів.
14. Пелоїдотерапія та її фізіологічний вплив на організм.
15. Загальна характеристика рефлексотерапії.
16. Основні методи рефлексотерапії та принципи їх дії.
17. Показання та протипоказання до застосування рефлексотерапії.
18. Можливості використання рефлексотерапії при порушеннях опорно-рухового апарату.
19. Масаж як складова народних і нетрадиційних методів оздоровлення.
20. Класифікація видів масажу та їх оздоровчий вплив.
21. Фізіологічний вплив масажу на м'язову, нервову та серцево-судинну системи.
22. Мануальні та міофасціальні техніки в практиці фізичного терапевта.
23. Тілесно-орієнтовані практики та їх значення у реабілітації.
24. Дихальні методики та їх вплив на функціональний стан організму.
25. Роль релаксаційних методів у зниженні больового синдрому.
26. Вплив психоемоційного стану пацієнта на процес відновлення.
27. Методи психоемоційної саморегуляції у фізичній терапії.
28. Арттерапія та музикотерапія як допоміжні оздоровчі методи.
29. Принципи індивідуалізації програм фізичної терапії з використанням нетрадиційних методів.
30. Інтеграція народних і нетрадиційних методів у комплексну реабілітацію.
31. Критерії оцінки ефективності нетрадиційних методів оздоровлення.
32. Поняття безпеки при застосуванні народних і нетрадиційних методів.
33. Професійні межі діяльності фізичного терапевта при використанні нетрадиційних методів.
34. Етичні принципи роботи фізичного терапевта у сфері оздоровлення.
35. Правові аспекти застосування народних і нетрадиційних методів.
36. Інформована згода пацієнта та її значення у практиці фізичного терапевта.
37. Міждисциплінарний підхід у використанні нетрадиційних методів.
38. Особливості застосування нетрадиційних методів у пацієнтів різного віку.
39. Роль культурних і соціальних чинників у виборі оздоровчих методів.
40. Перспективи розвитку та інтеграції народних і нетрадиційних методів у фізичну терапію.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
1–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бакалюк Т. Г., Стельмах Г. О. Народні та нетрадиційні методи реабілітації: метод. Вказівки. ТНМУ ім. І. Я. Горбачевського. Тернопіль. 2019. 40 с. <https://www.tdmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Narodni-ta-netradysijni-metody-reabilitatsiyi.pdf>
2. Вакуленко Л. О., Клапчук В. В. та ін. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник Тернопіль. Укрмедкнига. 2019. 372 с.
3. Григус І.М. Нетрадиційні засоби оздоровлення: навчальний посібник. Рівне. НУВГП. 2017. 242 с.
4. Гудована Л. Рецепти здоров'я. Народні методи лікування. Тернопіль. Навчальна книга – Богдан. 2013. 240 с.
5. Дейнека Л. П. Народні та нетрадиційні методи реабілітації: наук.-допом.покажч. ВНУ ім. Лесі Українки, Бібліотека. Луцьк, 2022. 97 с.
6. Істомін А. Г. та ін. Народні та нетрадиційні методи реабілітації : метод. вказівки до проведення практ. занять для магістрів 1 курсу IV мед. фак-ту. Харків. ХНМУ. 2020. 28 с.
7. Литвиненко О. В. та ін. Народні та нетрадиційні методи реабілітації : метод. вказівки для студ. спец. 227 "Фізична терапія, ерготерапія". Харків. ХНМУ. 2024. 32 с.
8. Сергеев В.М. Альошин А.О. , Бичук І.О. Нетрадиційні методи оздоровлення. Методичні рекомендації. Луцьк.-Вежа-Друк.2018. 83 с.
9. Сергеев В.М. Відродження. Лікування зціленням-шлях в довголіття. Друге Видання. Луцьк;Вежа-Друк. 2017. 104 с.
10. Сергеев В.М. Раціональне харчування і секрети довголіття. Друге видання. Луцьк.- Вежа-Друк. 2017. 172 с.
11. Стасюк О.М. Основи нетрадиційних методів оздоровлення : навчальний посібник. Львів. ЛДУФК. 2011. 189 с.
12. Філіпюк А.Л. Апітерапія. Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/>
Інтернет-ресурси:
 1. <https://dspace.nuph.edu.ua/handle/123456789/20659>
 2. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fch_2021_1_20
 3. <https://doi.org/10.11603/2411-1597.2012.1.5405>
 4. https://uanm.org.ua/wp-content/uploads/2016/09/Simpozium_Books_1_132A5_060416_li.pdf
 5. <https://bit.ly/3zvHE1M>
 6. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fch_2017_4_16
 7. https://uanm.org.ua/wp-content/uploads/2016/09/Simpozium_Books_1_132A5_060416_li.pdf
 8. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/36696>